

תנ"ך

לבתי ספר בחינוך החרדי

לעולים חדשים

הוראות

א. משך הבחינה: שעתיים וחצי.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון – עיון בתורה (ספר שמות עם מפרשים)	–	(16x3)	–	48 נקודות
פרק שני – עיון בנביאים אחרונים	–	(9x4)	–	36 נקודות
פרק שלישי – עיון בכתובים	–	(8x2)	–	16 נקודות
סך הכול	–			100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.

ד. הוראות מיוחדות: בפרק השני ובפרק השלישי יש לענות על פי רש"י או מצודת דוד.

יש לכתוב במחברת הבחינה בלבד. יש לרשום "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

השאלות

פרק ראשון – עיון בתורה (ספר שמות עם מפרשים) (48 נקודות)

ענו על שלוש מן השאלות 1-5 (לכל שאלה – 16 נקודות).

1. שמות י"ב, א'-ו'

א. "ויאמר ה' אל משה ואל אהרן בארץ מצרים" (פסוק א').

(1) על פי רש"י, הסבירו מדוע נאמר הציווי גם לאהרן.

(2) רש"י: "בארץ מצרים - חוץ לכרך".

מדוע נאמרו הדברים מחוץ לכרך, וכיצד רש"י מוכיח זאת?

(6 נקודות)

ב. "החדש הזה לכם ראש חדשים" (פסוק ב').

(1) על פי רמב"ן, מה הכוונה במילים "ראש חדשים"?

(2) על פי רמב"ן, מתי התחילו לקרוא לחודשים בשמות תשרי, חשוון וכו', ומדוע עשו כך?

(6 נקודות)

ג. "והיה לכם למשמרת" (פסוק ו').

מהו ההבדל בין פסח מצרים ובין פסח דורות בקשר לזמן שצריך לקחת בו את השה, ומהי הסיבה להבדל זה?

(4 נקודות)

2. שמות י"ד, א'-ו'

א. "וישב ויחננו לפני פי החירת" (פסוק ב').

על פי רש"י, הסבירו מדוע שבו (חזרו) בני ישראל, ומדוע נקרא המקום שחנו בו "פי החירת". (5 נקודות)

ב. "וכל רכב מצרים" (פסוק ז').

רש"י: "...ומהיכן היו בהמות הללו".

הסבירו את הקושיה של רש"י, וכתבו את תשובתו על קושיה זו. (6 נקודות)

ג. "והנה מצרים נסע אחריהם" (פסוק י').

מדוע נכתבה המילה "נסע" בלשון יחיד? הסבירו על פי שני הפירושים ברש"י. (5 נקודות)

3. שמות ט"ו, א'-ד'

- א. "כי גאה גאה" (פסוק א').
 הסבירו את המילים המודגשות, על פי שניים מן הפירושים של רש"י. (5 נקודות)
- ב. "זה א-לי ואנהו אלקי אבי" (פסוק ב').
 על פי רש"י, מה לומדים מן המילים "זה א-לי"? (6 נקודות)
- ג. "ומבחר שלשיו טבעו בים סוף" (פסוק ד').
 על פי רש"י, איך טבעו "מבחר שלשיו", ומדוע הם נענשו דווקא כך? (5 נקודות)

4. שמות י"ט, א'-ה'

- א. "ויסעו מרפידים" (פסוק ב').
 הסבירו את שאלתו של רש"י על מילים אלה ואת תשובתו עליה. (5 נקודות)
- ב. "כה תאמר לבית יעקב ותגיד לבני ישראל" (פסוק ג').
 (1) על פי רש"י, מי נקרא "בית יעקב", ומי נקרא "בני ישראל"?
 (2) על פי רש"י, הסבירו מדוע ל"בית יעקב" נכתב "תאמר" ול"בני ישראל" נכתב "תגיד".
 (6 נקודות)
- ג. "והייתם לי סגלה מכל העמים כי לי כל הארץ" (פסוק ה').
 על פי רש"י, הסבירו מהי הכוונה במילים "והייתם לי סגלה מכל העמים". (5 נקודות)

5. שמות כ"ד, ט'-י"ג

- א. "ויעל... נדב ואביהוא ושבעים מזקני ישראל. ויראו את אלקי ישראל" (פסוקים ט'-י').
רש"י: "נסתכלו והציצו ונתחייבו מיתה".
 (1) על פי רש"י, מתי נענשו נדב ואביהוא, ומתי נענשו הזקנים?
 (2) על פי רש"י, מדוע הם לא נענשו מייד?
 (6 נקודות)
- ב. "כמעשה לבנת הספיר" (פסוק י').
 על פי רש"י, הסבירו את הקשר בין המילים האלה ובין העבדות במצרים. (6 נקודות)
- ג. "ויקם משה ויהושע משרתו ויעל משה..." (פסוק י"ג).
 הסבירו את השאלה של רש"י על פסוק זה ואת תשובתו עליה. (4 נקודות)

פרק שני – עיון בנביאים אחרונים (36 נקודות)

ענו על ארבע מן השאלות 6–11 (לכל שאלה – 9 נקודות).

6. ישעיה נ"ז, י"ד–י"ט

- א. עיינו בפסוק י"ד. הסבירו את הפסוק. (3 נקודות)
- ב. "מרום וקדוש אשכנן ואת דכא ושפל רוח להחיות... כי לא לעולם אריב..." (פסוקים ט"ו–ט"ז). (3 נקודות)
- ג. עיינו בפסוק י"ט. מהי הכוונה בדברי הנביא "בורא ניב שפתים שלום שלום"? (3 נקודות)

7. ישעיה ס', ד'–י'

- א. "ובנתיה על צד תאמנה... כי יהפך עליך המון ים" (פסוקים ד'–ה'). הסבירו כל אחת מן ההבטחות האלה. (3 נקודות)
- ב. "...כעב תעופינה וכיונים אל ארבתיהם" (פסוק ח'). הסבירו את המשל בפסוק, וכתבו את המשמעות של הנבואה. (3 נקודות)
- ג. "ובנו בני נִכְר... ומלכיהם ישרתונך כי בקצפי הכיתך וברצוני רחמתך" (פסוק י'). הסבירו את הקשר בין שני חלקי הפסוק. (3 נקודות)

8. ירמיה ב', ג'–י"ד

- א. עיינו בפסוק ג'. הסבירו למה נמשל עם ישראל בפסוק זה, ומהי הכוונה במילים "כל אכליו יאשמו". (3 נקודות)
- ב. עיינו בפסוק י"א. הסבירו את הטענה של ה' כלפי עם ישראל. (3 נקודות)
- ג. עיינו בפסוק י"ד. הסבירו את ההשוואה בין ישראל לעבד וליליד בית, ואת השאלה "מדוע היה לבז". (3 נקודות)

9. ירמיה ח', י"ג-כ"ב

- א. "אֶסְךָ אֶסִּיפִים נָאם ה' אֵין עֲנִיִּים בְּגֶפֶן וְאֵין תֵּאֲנִים בְּתֵאֲנָה וְהָעֵלָה נָבֵל וְגו' " (פסוק י"ג).
הסבירו את העונש בפסוק. (3 נקודות)
- ב. עיינו בפסוק י"ד.
(1) "על מה אנחנו יִשְׁבְּיִים וְגו' ".
כתבו מי שואל את השאלה הזאת, והסבירו מהי שאלתו.
(2) "ונדמה שם כי ה' אלקינו הִדְמָנוּ".
הסבירו את כוונת הפסוק.
(3 נקודות)
- ג. עיינו בפסוק כ"ב.
הסבירו את המשל שבפסוק ואת תוכחת הנביא על פי הנמשל. (3 נקודות)

10. יחזקאל כ', י"ג-כ"ו

- א. עיינו בפסוק י"ג.
(1) "בְּחֻקֹּתַי לֹא הִלְכּוּ וְאֵת מִשְׁפְּטֵי מַאֲסוֹ אֲשֶׁר יַעֲשֶׂה אֶתֶּם הָאָדָם וְחַי בְּהֵם".
הסבירו את הקשר בין שני חלקי הפסוק.
(2) "וְאֵת שְׁבִתִּי חָלְלוּ מְאֹד".
כיצד חיללו ישראל את השבת?
(3 נקודות)
- ב. "ואמר אל בניהם... בחוקי אבותיכם אל תלכו" (פסוק י"ח).
מי הם הבנים בפסוק, ומה הם "חוקי אבותיכם"? (3 נקודות)
- ג. "ואטמא אותם במתנותם בהעביר כל פטר רחם" (פסוק כ"ו).
הסבירו את דברי הנביא. (3 נקודות)

11. יחזקאל ל"ז, ט"ז-כ"ז

- א. עיינו בפסוקים ט"ז-י"ט.
הסבירו מהו המעשה שציווה ה' את יחזקאל לעשות, ועל מה מרמז מעשה זה. (3 נקודות)
- ב. עיינו בפסוק כ"ד.
(1) מיהו "עבדי דוד"?
(2) הסבירו את הנבואה "ורועה אחד יהיה לְכָלֶם".
(3 נקודות)
- ג. "ודוד עבדי נשיא להם לעולם. וכתתי להם ברית שלום ברית עולם... ונתתים... והייתי להם לאלקים" (פסוקים כ"ה-כ"ז).
הסבירו שתים מנבואות הגאולה המסומנות בקו. (3 נקודות)

פרק שלישי – עיון בכתובים (16 נקודות)

ענו על שתיים מן השאלות 12–14 (לכל שאלה – 8 נקודות).

12. תהלים א'

- א. עיינו בפסוק א'.
מהו הקשר בין שלוש הפעולות המתוארות בפסוק? (2 נקודות)
- ב. עיינו בפסוק ג'.
הסבירו את המשל והנמשל שבפסוק. (3 נקודות)
- ג. הסבירו את הקשר בין פסוק ו' לפסוק ה'. (3 נקודות)

13. תהלים ל'

- א. עיינו בפסוקים א'–ב'.
(1) למתי תיקן דוד את אמירת מזמור ל'?
- (2) מהו הקשר בין "חנוכת הבית" המוזכרת בפסוק א' ובין דברי דוד בפסוק ב'?
(3 נקודות)
- ב. "...רגע בָּאפוּ חיים ברצונו בערב ילין בכי וְלִבָּקֶר רָנָה" (פסוק ו').
הסבירו את שני חלקי הפסוק. (2 נקודות)
- ג. עיינו בפסוקים ז'–ח'.
(1) מה חשב דוד בתחילה?
(2) מה הבין דוד בסוף?
(3 נקודות)

14. תהלים קמ"ה

- א. עיינו בפסוקים א'–ב'.
(1) מדוע המזמור מתחיל במילים "תהלה לדוד"?
(2) "בכל יום אֶבְרָכְךָ וְאַהֲלֶלָה שְׁמֶךָ" (פסוק ב').
הסבירו את כוונת הפסוק.
(3 נקודות)
- ב. עיינו בפסוק ח'.
מלבי"ם: "ושכל מעשיו הם מצד החנינה והרחמים, וגם בעונשו את הרשעים הוא ארך אפיים, ואינו מעניש תכף [מייד], ורב חסד אם ישובו בתשובה".
על פי מלבי"ם, הסבירו שני מעשי רחמים של ה' כלפי הרשעים.
(2 נקודות)
- ג. עיינו בפסוקים ט"ו–י"ז.
צטטו מפסוקים אלה שניים מן החסדים של ה', והסבירו כל אחד מהם. (3 נקודות)

בהצלחה!